

DET KONGELIGE FORNYINGS-
OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT

Retningslinjer

Informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere

Fastsatt av Moderniseringsdepartementet den 29. september 2005, gjeldende fra 17. oktober 2005. Senest revidert av Fornyings- og administrasjonsdepartementet den 2. september 2009.

DET KONGELIGE FORNYINGS-
OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT

Retningslinjer

Informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere

Fastsatt av Moderniseringsdepartementet den 29. september 2005, gjeldende fra 17. oktober 2005. Senest revidert av Fornyings- og administrasjonsdepartementet den 2. september 2009.

Innhold:

1. Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere ved overgang til ny stilling mv. utenfor statsforvaltningen *Side 7*
2. Veiledning til den enkelte politiker *Side 11*
3. Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere ved overgang til ny stilling mv. utenfor statsforvaltningen.
- med departementets kommentarer *Side 13*
4. Andre opplysninger *Side 23*
5. Generelt om bakgrunnen for regelverket om karantene og saksforbud *Side 25*
6. Standard skjema *Side 29*

1. Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere ved overgang til ny stilling mv. utenfor statsforvaltningen

1. Karantene

Karanteneutvalget kan i *særlige tilfeller* bestemme at en politiker i inntil seks måneder etter fratreden, ikke kan tiltre stilling i, ha verv i, eller yte tjenester til, virksomhet utenfor statsforvaltningen.

Karantene vil bare bli ilagt der det foreligger en helt konkret forbindelse mellom politikerens tidligere ansvarsområder eller arbeidsoppgaver og den aktuelle virksomhetens interesser.

Karanteneutvalget kan også bestemme at en politiker i inntil seks måneder etter fratreden, ikke kan tiltre stilling i, ha verv i, eller yte tjenester til, virksomhet utenfor statsforvaltningen dersom det foreligger *særegne forhold* i tilknytning til vedkommendes tidligere ansvar og arbeidsoppgaver som har gitt eller kan gi virksomheten særlige fordeler, eller kan være egnet til å svekke tilliten til forvaltningen generelt.

2. Saksforbud

En politiker kan i stedet for karantene ilegges saksforbud i inntil ett år dersom dette i tilstrekkelig grad ivaretar de hensyn man vil beskytte, jf. nr. 1. Der det er *særlige behov*, kan saksforbud i inntil ett år ilegges i tillegg til karantene. Saksforbud og karantene skal ikke kunne ilegges for mer enn ett år til sammen, regnet fra fratreden.

Med saksforbud menes et forbud mot at politikeren involverer seg i saker eller saksfelter som vedkommende har vært direkte involvert i, gjennom vervet som politiker.

3. Senere overganger

Inntil ett år etter fratreden kan karantene og saksforbud etter nr. 1 og 2 ovenfor også ilegges i de tilfeller der politikeren ikke har direkte overgang til den aktuelle stilling mv.

4. Informasjonsplikt

Politikeren plikter, senest tre uker før en eventuell tiltredelse, uoppfordret å gi Karanteneutvalget nødvendige opplysninger om tiltredelse av ny stilling eller verv utenfor statsforvaltningen, eller oppstart av næringsvirksomhet. Slik informasjonsplikt gjelder ikke dersom det er åpenbart at karantene eller saksforbud ikke vil være aktuelt.

Informasjonsplikten gjelder alle slike overganger innen ett år etter fratreden fra vervet som politiker.

5. Godtgjørelse

Dersom det besluttes å ilegge karantene, skal politikeren motta en godtgjørelse i karantenetiden tilsvarende den nettolønn vedkommende hadde ved fratreden pluss feriepenger. Staten dekker pensjonskostnadene i karantenetiden, svarende til ordinært medlemskap i Statens Pensjonskasse/pensjonsordningen for statsråder.

I tillegg vil vedkommende i karanteneperioden være omfattet av gruppelivsforsikring tilsvarende ordningen i Statens Pensjonskasse.

6. Konvensjonalbot

Hvis en politiker bryter informasjonsplikten, dvs. unnlater å informere om stilling, verv eller oppstart av næringsvirksomhet som er av en slik karakter at karantene eller saksforbud ville blitt ilagt, kan Karanteneutvalget kreve at vedkommende betaler en konvensjonalbot.

Hvis en politiker opptrer i strid med pålagt karantene eller saksforbud, kan Karanteneutvalget kreve at vedkommende betaler en konvensjonalbot.

En konvensjonalbot er en på forhånd fastsatt bot tilsvarende inntil seks måneders lønn, som betales til staten. Karanteneutvalget fastsetter botens størrelse i det enkelte tilfellet.

7. Saksbehandlingen i Karanteneutvalget

Karanteneutvalget har en frist på to uker, inkludert et møte med politikeren, til å treffe beslutning om å ilegge karantene og/eller saksforbud, regnet fra det tidspunkt vedkommende har gitt nødvendige opplysninger om arbeidsforholdet, jf. pkt. 4 om informasjonsplikten. Møtet holdes med hele eller deler av utvalget.

Politikeren har en frist på fire dager til å uttale seg, regnet fra det tidspunktet han blir orientert om beslutningen fra Karanteneutvalget.

Karanteneutvalget må etter uttalelsen fra politikeren foreta en ny vurdering av saken innen fem dager.

Andre opplysninger

Karantene, saksforbud og informasjonsplikt kan bare ilegges dersom dette framgår av den kongelige resolusjonen ved utnevning av statsråder og statssekretærer eller av ansettelsesbrevet til politiske rådgivere.

I ansettelsesbrevet som sendes samtlige politikere skal det også framgå at Karanteneutvalget kan ilegge en konvensjonalbot dersom politikeren bryter karantenen, saksforbudet eller informasjonsplikten.

2. Veiledning til den enkelte politiker

2.1 Hjemmel, arbeidsgiveransvar og Karanteneutvalgets myndighet

Disse retningslinjene gjelder for statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere, heretter kalt "politikere". Disse vervene er unntatt fra arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven og har dermed ikke vanlige arbeidskontrakter. Hjemmel for å kunne ilegge karantene, saksforbud og konvensjonalbot er tatt inn i kongelig resolusjon ved utnevning av statsråder og statssekretærer, og i ansettelsesbrevet som sendes samtlige politikere. Dette vil være en hjemmel for å ilegge karantene og/eller saksforbud i de tilfellene det er påkrevd i henhold til retningslinjene, jf. pkt. 3 nedenfor.

Arbeidsgiveransvaret overfor politikere utøves av Statsministerens kontor, men i saker som gjelder karantene og/eller saksforbud, vil det være et uavhengig utvalg som har beslutningsmyndigheten, heretter kalt "Karanteneutvalget". Dette utvalget vil dermed ha samme myndighet overfor politikere som arbeidsgiver har overfor tjeneste- og embetsmenn i saker om karantene og saksforbud.

2.2 Konsekvenser av brudd på pålagt karantene eller saksforbud og brudd på informasjonsplikten

Hvis politikeren bryter informasjonsplikten, dvs. unnlater å informere om stilling, verv, eller oppstart av næringsvirksomhet som er av en slik karakter at Karanteneutvalget ville ha ilagt karantene og/eller saksforbud, kan Karanteneutvalget kreve at vedkommende betaler en konvensjonalbot tilsvarende inntil seks måneders lønn til staten.

Hvis politikeren, som er blitt ilagt karantene eller saksforbud, opptrer i strid med karantenen eller saksforbudet, kan Karanteneutvalget kreve at forholdet opphører umiddelbart, og at vedkommende betaler en konvensjonalbot tilsvarende inntil seks måneders lønn til staten.

Staten kan i tillegg kreve sitt økonomiske tap erstattet etter vanlige erstatningsrettslige regler, hvis tapet er større enn konvensjonalboten.

Karanteneutvalget skal påse at konvensjonalbotens størrelse står i et rimelig forhold til politikerens pliktbrudd.

Eventuell godtgjørelse for karantene vil ved brudd på forpliktelsene opphøre umiddelbart, og Karanteneutvalget kan på vegne av arbeidsgiver (staten) kreve tilbakebetalt den godtgjørelse som eventuelt allerede er utbetalt.

Nærmere bestemmelser følger av de til enhver tid gjeldende retningslinjer om karantene og saksforbud for politikere ved overgang til ny stilling mv. utenfor statsforvaltningen, fastsatt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

3. Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere ved overgang til ny stilling mv. utenfor statsforvaltningen *- med departementets kommentarer*

1. Karantene

Karanteneutvalget kan i *særlige tilfeller* bestemme at en politiker i inntil seks måneder etter fratreden, ikke kan tiltre stilling i, ha verv i, eller yte tjenester til, virksomhet utenfor statsforvaltningen. Karantene vil bare bli ilagt der det foreligger en helt konkret forbindelse mellom politikerens tidligere ansvarsområder eller arbeidsoppgaver og den aktuelle virksomhetens interesser.

Karanteneutvalget kan også bestemme at en politiker i inntil seks måneder etter fratreden, ikke kan tiltre stilling i, ha verv i, eller yte tjenester til, virksomhet utenfor statsforvaltningen dersom det foreligger *særegne forhold* i tilknytning til vedkommendes tidligere ansvar og arbeidsoppgaver som har gitt eller kan gi virksomheten særlige fordeler, eller kan være egnet til å svekke tilliten til forvaltningen generelt.

Kommentarer:

Karantene innebærer at politikeren må vente med å tiltre sin nye stilling, og at vedkommende ikke kan ha kontakt med sin nye arbeidsgiver/oppdragsgiver og de ansatte der.

Visse overganger fra statlig til annen type virksomhet kan gi ny arbeidsgiver tilgang på sensitiv og/eller strategisk viktig informasjon. Det er ønskelig å unngå at slik informasjon blir kjent utad ved at den

brukes til fordel for ny arbeidsgiver, noe som kan gi et uberettiget konkurransefortrinn.

Overgang til "annen virksomhet" vil si overgang til både private virksomheter, uavhengige organisasjoner og virksomheter som helt eller delvis er eid av staten, som f. eks. statsforetak, særlovselskaper og statlige aksjeselskaper. Retningslinjene gjelder også overgang til styreverv, verv i frivillige organisasjoner mv. og oppstart og drift av egen næringsvirksomhet. Retningslinjene gjelder ikke overgang til partipolitisk arbeid eller politiske verv i Stortinget, kommuner og fylkeskommuner.

Karantene kan være aktuelt når ny arbeidsgiver/oppdragsgiver er eller har vært i et spesielt samhandlingsforhold til regjeringen, vedkommende departement eller dets underliggende virksomheter. I tillegg kan karantene være aktuelt for å hindre at den nye arbeidsgiveren får en uberettiget fordel i en konkurransesituasjon, for eksempel hvis politikeren har kunnskap om fortrolig bedriftsinformasjon om konkurrenter til den nye arbeidsgiveren.

Nedenfor gis det eksempler på situasjoner der det vil være naturlig for Karanteneutvalget å vurdere nærmere om karantene eller saksforbud bør benyttes. Eksemplene gir kun en anvisning på situasjoner som bør vurderes nærmere, og det må selvfølgelig foretas en konkret og streng vurdering mht. nødvendigheten av å ilegge karantene og/eller saksforbud i det enkelte tilfellet.

Karantene og saksforbud bør vurderes dersom:

- politikeren gjennom sitt ansvar og arbeid har hatt kontinuerlig eller gjentatt kontakt med ny arbeidsgiver/oppdragsgiver*
- politikeren gjennom sitt ansvar og arbeid har hatt tilgang til sensitiv informasjon om konkurrentene til den nye arbeidsgiveren (forretningshemmeligheter)*

- *politikeren i løpet av det siste året har gitt råd eller tatt avgjørelser til fordel for den nye arbeidsgiveren*
- *den nye arbeidsgiveren står i et bestemt forhold til regjeringen, vedkommende departement eller dets underliggende virksomheter: som forhandlingsmotpart, blir direkte regulert av, eller mottar subsidier, lån, garantier eller annen finansiell assistanse*
- *politikeren har hatt ansvaret for politikk- og/eller regelutforming og av den grunn har spesiell kunnskap som vil være av verdi for den aktuelle arbeidsgiveren å få kjennskap til på et tidlig eller forberedende stadium (intern informasjon)*

Eksemplene ovenfor er ikke uttømmende.

Avgrensingen til "særlige tilfeller" og "særegne forhold" innebærer at det må være en helt konkret forbindelse mellom politikernes tidligere ansvar og arbeidsoppgaver og den nye arbeidsplassen og eventuelt de nye arbeidsoppgavene, hvilket tilsier at karantene kun skal brukes i unntakstilfeller og etter en streng nødvendighetsvurdering.

Det må også legges vekt på hvorvidt overgangen vil kunne svekke tilliten til forvaltningen generelt og dets politiske ledelse spesielt.

Bruk av karantene eller saksforbud skal bl.a. forhindre mistanke om at en politikers råd og avgjørelser kan ha vært påvirket av forventningene om fremtidig ansettelse hos et bestemt firma eller organisasjon, eller mistanke om at en stilling kan være belønning for tidligere tjenester.

Bruk av karantene innebærer ikke i seg selv at man finner det aktuelle ansettelsesforholdet upassende, men det indikerer at en umiddelbar overgang fra det offentlige til ny arbeidsgiver kan være svært uheldig eller anses kritikkverdig.

2. Saksforbud

En politiker kan i stedet for karantene ilegges saksforbud i inntil ett år dersom dette i tilstrekkelig grad ivaretar de hensyn man vil beskytte, jf. nr. 1. Der det er *særlig behov*, kan saksforbud i inntil ett år ilegges i tillegg til karantene. Saksforbud og karantene skal ikke kunne ilegges for mer enn ett år til sammen, regnet fra fratreden.

Med saksforbud menes et forbud mot at politikeren involverer seg i saker eller saksfelter som vedkommende har vært direkte involvert i, gjennom vervet som politiker.

Kommentarer:

Også saksforbud er et sterkt inngrep. Saksforbud er det eneste virkemiddel ved siden av karantene som kan sikre beskyttelse for statens strategiske interesse. Saksforbud kan benyttes som et alternativ til karantene, men bare dersom det er hensiktsmessig og tilstrekkelig, og dersom det er mulig å gjennomføre i praksis. Det kan ikke besluttes saksforbud dersom dette vil innebære at politikeren blir utestengt fra arbeidsoppgaver som er en sentral eller vesentlig del av den nye stillingen. I slike tilfeller vil det måtte ilegges karantene.

Saksforbud kan ilegges i stedet for eller i tillegg til karantene. Ved vurderingen av om saksforbud skal ilegges, vil de hensyn som er nevnt i merknadene til nr. 1, gjelde tilsvarende.

Det skal altså gjelde en like høy terskel for å ilegge saksforbud som for å ilegge karantene. Saksforbud kan ilegges uavhengig av om politikeren går over i et ansettelsesforhold, påtar seg verv eller driver tjenesteyting.

Der man finner at det ikke er nødvendig med karantene, vil saksforbud kunne ilegges for inntil ett år regnet fra fratreden. Dersom

man finner det nødvendig å ilegge karantene, vil man i tillegg kunne ilegge saksforbud utover karantenetiden dersom man finner det nødvendig for å ivareta hensynene bak bestemmelsene. Karantene og saksforbud kan til sammen ikke ilegges for mer enn ett år fra fratreden.

Saksforbud skal bare gjøres gjeldende for saker og på saksfelter politikeren var direkte og vesentlig involvert i.

3. Senere overganger

Inntil ett år etter fratreden kan karantene og saksforbud etter nr. 1 og 2 ovenfor også ilegges i de tilfeller der politikeren ikke har direkte overgang til den aktuelle stilling mv.

Kommentarer:

Karanteneutvalget har i en periode på ett år etter fratreden anledning til å ilegge karantene og saksforbud etter nr. 1 og 2. Dette betyr at det ved enhver ny stilling eller verv som tiltredes, eller ved oppstart av næringsvirksomhet, i løpet av ett år etter fratreden vil kunne bli aktuelt å benytte karantene og/eller saksforbud. Karantene og/eller saksforbud kan imidlertid ikke ilegges med virkning utover ett år etter fratreden. Dette innebærer videre at politikeren i en periode på ett år etter fratreden har plikt til å informere Karanteneutvalget dersom vedkommende vil akseptere ny stilling mv., se nærmere pkt. 4 nedenfor.

4. Informasjonsplikt

Politikeren plikter, senest tre uker før en eventuell tiltredelse, uoppfordret å gi Karanteneutvalget nødvendige opplysninger om tiltredelse av ny stilling eller verv utenfor statsforvaltningen, eller oppstart av næringsvirksomhet. Slik informasjonsplikt gjelder ikke dersom det er åpenbart at karantene eller saksforbud ikke vil være aktuelt.

Informasjonsplikten gjelder alle slike overganger innen ett år etter fratreden fra vervet som politiker.

Kommentarer:

Det er politikeren som bærer ansvaret for å vurdere om informasjonsplikten inntreffer, og eventuell informasjon sendes Karanteneutvalget ved sekretariatet i Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Kopi sendes samtidig Statsministerens kontor.

Det er politikeren som bærer risikoen dersom vedkommende bryter informasjonsplikten, dvs. unnlater å gi informasjon om en overgang. Informasjonsplikten gjelder likevel ikke for stillinger mv. som er så uproblematisk at det er åpenbart at karantene eller saksforbud ikke vil bli ilagt. Brudd på informasjonsplikten kan utløse konvensjonalbot, jf. pkt. 6. Det anbefales derfor å gi informasjon til Karanteneutvalget også i tilfeller hvor man er i tvil.

Informasjonsplikten gjelder i ett år fra fratreden, og den gjelder overgang til alle relevante stillinger mv. innenfor denne perioden. Informasjonsplikten gjelder ikke overgang til partipolitisk arbeid eller politiske verv i Stortinget, kommuner og fylkeskommuner.

Karanteneutvalget har utarbeidet et standard skjema som kan benyttes. Skjemaet kan fås ved henvendelse til sekretariatet, og er også vedlagt disse retningslinjene.

Fristen for å gi informasjonen er seneste tre uker før en eventuell tiltredelse. Utvalget har inntil to uker til å behandle saken, inkludert et møte med politikeren dersom vedkommende ønsker det. Møtet holdes med hele eller deler av utvalget. Etter at avgjørelsen er fattet, kan vedkommende politiker i løpet av de neste fire dagene gi en uttalelse til saken. Skjer dette, skal utvalget i løpet av de neste fem dagene avgjøre saken endelig, jf. pkt. 7.

5. Godtgjørelse

Dersom det besluttes å ilegge karantene, skal politikeren motta en godtgjørelse i karantenetiden tilsvarende den nettolønn vedkommende hadde ved fratreden pluss feriepenger. Staten dekker pensjonskostnadene i karantenetiden, svarende til ordinært medlemskap i Statens Pensjonskasse/pensjonsordningen for statsråder.

I tillegg vil vedkommende i karanteneperioden være omfattet av gruppelivsforsikring tilsvarende ordningen i Statens Pensjonskasse.

Kommentarer:

En politiker som på grunn av karantene ikke kan tiltre ny stilling, eller må utsette tidspunktet for tiltredelse, har rett til godtgjørelse i karanteneperioden som kompensasjon for inntektstapet. Vilkår for å få godtgjørelse er at vedkommende politiker har fått et forpliktende tilbud om jobb og akter å tiltre stillingen.

Godtgjørelsen løper fra det tidspunktet Karanteneutvalget bestemmer.

Godtgjørelse, som i praksis vil bli tilstått i form av etterlønn, vil da utbetales i den perioden vedkommende er avskåret fra å tiltre ny stilling på grunn av karantenen. Dette innebærer at det ikke blir utbetalt godtgjørelse med grunnlag i karantenebetraktninger i de tilfellene hvor politikeren ikke får tilbud om en ny stilling mv., og derfor går uten arbeid. I disse tilfellene kan det imidlertid på vanlig måte tilstås etterlønn i inntil tre måneder i henhold til de alminnelige vilkårene for etterlønn som er omtalt i "Håndbok for politisk ledelse".

Godtgjørelsen skal svare til den nettolønnen vedkommende hadde ved fratreden tillagt feriepenger for perioden. Med nettolønn menes lønn fratrukket pensjonsinnskudd.

Arbeidsforholdet knyttet til vervet vil ikke bestå i karantenetiden, og godtgjørelsen skal ikke kompensere for andre ytelser enn lønn og feriepenger.

Vedkommende vil være omfattet av gruppelivsforsikring tilsvarende ordningen i Statens Pensjonskasse. Statsministerens kontor vil ha ansvar for å underrette Statens Pensjonskasse når en politiker har rett til godtgjørelse.

Annen inntekt vil komme til fradrag i godtgjørelsen, jf. de til enhver tid gjeldende retningslinjene for etterlønn.

6. Konvensjonalbot

Hvis en politiker bryter informasjonsplikten, dvs. unnlater å informere om stilling, verv eller oppstart av næringsvirksomhet som er av en slik karakter at karantene eller saksforbud ville blitt ilagt, kan Karanteneutvalget kreve at vedkommende betaler en konvensjonalbot.

Hvis en politiker opptrer i strid med pålagt karantene eller saksforbud, kan Karanteneutvalget kreve at vedkommende betaler en konvensjonalbot.

En konvensjonalbot er en på forhånd fastsatt bot tilsvarende inntil seks måneders lønn, som betales til staten. Karanteneutvalget fastsetter botens størrelse i det enkelte tilfellet.

Kommentarer:

Med konvensjonalbot menes i dette tilfellet at arbeidstakeren plikter å betale en på forhånd fastsatt bot på inntil seks måneders lønn. Utgangspunktet er lønnen i vervet som politiker.

Karanteneutvalget skal påse at konvensjonalbotens størrelse står i et rimelig forhold til politikerens brudd på retningslinjene.

For øvrig vil Karanteneutvalget på vegne av staten kunne kreve erstatning etter alminnelige erstatningsregler, hvis tapet er større enn konvensjonalboten.

Eventuell godtgjørelse som utbetales som kompensasjon for karantene vil, ved brudd på forpliktelsene, opphøre umiddelbart, og den godtgjørelse som eventuelt er utbetalt, kan kreves tilbakebetalt. I tillegg kan Karanteneutvalget kreve at det ulovlige forholdet opphører umiddelbart.

7. Saksbehandlingen i Karanteneutvalget

Karanteneutvalget har en frist på to uker, inkludert et møte med politikeren, til å treffe beslutning om å ilegge karantene og/eller saksforbud, regnet fra det tidspunkt vedkommende har gitt nødvendige opplysninger om arbeidsforholdet, jf. pkt. 4 om informasjonsplikten. Møtet holdes med hele eller deler av utvalget.

Politikeren har en frist på fire dager til å uttale seg, regnet fra tidspunktet han blir orientert om beslutningen fra Karanteneutvalget.

Karanteneutvalget må etter uttalelsen fra politikeren foreta en ny vurdering av saken innen fem dager.

Kommentarer:

Det kan benyttes et eget standardskjema for å ivareta informasjonsplikten, jf. vedlegg.

Fristen for å gi informasjonen er senest tre uker før en eventuell tiltredelse. Utvalget har inntil to uker til å behandle saken, inkludert et møte med politikeren dersom vedkommende ønsker det. Møtet holdes med hele eller deler av utvalget.

Karanteneutvalgets beslutning om å ilegge karantene og/eller saksforbud vil ikke være enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Siden både karantene og saksforbud er inngripende virkemidler, har politikeren en anledning til å uttale seg etter at beslutning er tatt. Fristen for dette er fire dager. Hvis dette skjer, må Karanteneutvalget må foreta en ny og endelig vurdering av saken innen fem dager regnet fra tidspunktet politikeren uttalelse er mottatt av Karanteneutvalget.

4. Andre opplysninger

4.1 Nærmere om hjemmelen for karantene, saksforbud og informasjonsplikten

Karantene, saksforbud og informasjonsplikt kan bare ilegges dersom dette framgår av den kongelige resolusjonen ved utnevning av statsråder og statssekretærer eller av ansettelsesbrevet til politiske rådgivere.

I ansettelsesbrevet som sendes samtlige politikere skal det også framgå at Karanteneutvalget kan ilegge en konvensjonalbot dersom politikeren bryter karantenen, saksforbudet eller informasjonsplikten.

4.2 Nærmere om saksbehandlingen i Karanteneutvalget

Karanteneutvalget kan gi sekretariatet fullmakt til å behandle kurante saker, og sekretariatet tar i slike saker kun instruks fra utvalget. Karanteneutvalget avgjør hva som skal defineres som kurante saker.

Politikerne har også anledning til å be om forhåndsuttalelser. Slike saker vil bli behandlet av sekretariatet, og de vil ikke binde utvalget i fremtidige avgjørelser. Det understrekes at sekretariatet har en utstrakt veiledningsplikt.

Det gjøres også oppmerksom på at Karanteneutvalget og sekretariatet er underlagt offentlighetsloven, også i saker som gjelder forhåndsuttalelser.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har fullmakt til å gi supplerende saksbehandlingsregler for Karanteneutvalget.

For ordens skyld gjøres det oppmerksom på at det kan inntre begrensninger for politikere som vender tilbake til embetsverket i

departementet, og vi viser her til "Retningslinjer for bruk av karantene ved overgang fra politisk stilling til departementsstilling".

4.3 Nærmere om oppnevning av medlemmer til Karanteneutvalget

Karanteneutvalget skal være et uavhengig utvalg som er sammensatt av personer med høy integritet og høy offentlig troverdighet. Det vil være en fordel om medlemmene har erfaring fra både offentlig og privat sektor.

Karanteneutvalget består av fem medlemmer, og avgjør saker ved alminnelig flertall. For å være beslutningsdyktig, må minst tre medlemmer delta. Lederen har dobbeltstemme ved stemmelikhet. Elektronisk saksbehandling kan benyttes.

Karanteneutvalgets medlemmer oppnevnes av Fornyings- og administrasjonsdepartementet for perioder på fire år. Ingen kan være medlem av Karanteneutvalget sammenhengende i mer enn åtte år.

I forbindelse med endring av praksis for oppnevning og reoppnevning av medlemmer til Karanteneutvalget, må det i en overgangsperiode være regler tilpasset de sittende medlemmer.

- De medlemmene som ble reoppnevnt i 2008, kan reoppnevnes i 2010 for en siste periode på fire år. De må da fratre senest i 2014.
- De medlemmene som ble reoppnevnt i 2009, vil kunne reoppnevnes på nytt i 2011 for en fireårsperiode. De må fratre senest i 2015.
- Den som ble oppnevnt første gang i 2009, oppnevnes for en første periode på fem år, med mulighet med reoppnevning i 2014. Vedkommende kan reoppnevnes siste gang i 2014 og sitte frem til 2018.

5. Generelt om bakgrunnen for regelverket om karantene og saksforbud

Som et utgangspunkt må det understrekes at det er viktig med utveksling av personell mellom offentlig og privat sektor, og at det ikke bygges unødvendige barrierer. Det forutsettes at det vil være svært få situasjoner der det vil være aktuelt å benytte virkemidler som karantene eller saksforbud ved overgang til ny stilling utenfor staten. Ikke desto mindre vil det være svært viktig å benytte slike vilkår i de tilfellene der det er særlige grunner som gjør det nødvendig.

Ved overgang fra statlig til private virksomheter er det viktig å opprettholde allmennhetens tillit til den offentlige forvaltning, til de offentlige embets- og tjenestemenn og til den politiske ledelsen. Integritet og upartiskhet er grunnleggende forutsetninger for offentlig virksomhet. Forvaltningen skal handle saklig, objektivt, upartisk og i samsvar med fastsatte regler, men for at tilliten skal opprettholdes er det like viktig at forvaltningen blir oppfattet slik av omgivelsene.

En arbeidsgiver vil ha en beskyttelsesverdige interesse i å sikre seg mot at forretningshemmeligheter og annen intern bedriftskunnskap blir misbrukt dersom en arbeidstaker går over i ny stilling i konkurrerende virksomhet. Dette hensynet kan begrunne karanteneklausuler for ansatte i privat virksomhet. Selv om statlige forvaltningsorganer som oftest ikke opptrer i et marked med konkurranse, kan også statlige forvaltningsorganer ha et beskyttelsesverdige behov for å benytte karantene og/eller saksforbud. Statlig forvaltning har et ansvar for å hindre at forvaltningens integritet og upartiskhet kan trekkes i tvil når embets- og tjenestemenn og politikere går over til stilling i annen virksomhet. Det er særlig tre hensyn som kan begrunne karantene og/eller saksforbud for politikere:

1. Behovet for å beskytte intern informasjon

Staten må søke å hindre at annen virksomhet får kunnskap om regjeringens og statsforvaltningens strategier og planer, som planer for politikk- eller regelutforming. Slik kunnskap kan gi et urettmessig konkurransefortrinn.

2. Behovet for å beskytte andre virksomheters forretningshemmeligheter mv.

Staten må søke å hindre at én virksomhet får tilgang til sensitiv informasjon om andre virksomheter, som forretningshemmeligheter mv. Slik kunnskap kan gi et urettmessig konkurransefortrinn.

3. Behovet for å opptre tillitvekkende

Staten må opptre ryddig for å søke å hindre mistanke om at politikere har benyttet sin stilling til å gi en virksomhet særlige fordeler. Slik mistanke kan svekke allmennhetens tillit til det politiske system og forvaltningens integritet og upartiskhet.

Retningslinjene om karantene og saksforbud skal bidra til å avverge risiko for at en bestemt virksomhet gjennom en ansettelse får urettmessige konkurransefortrinn. Retningslinjene skal også hindre mistanke om at en stilling kan være belønning for tidligere tjenester.

Retningslinjene om karantene og saksforbud kommer i tillegg til en rekke andre regler som skal ivareta forvaltningens integritet og upartiskhet, som forvaltningslovens habilitetsregler, regler om arbeidstakers lojalitetsplikt, forvaltningens alminnelige saklighetskrav (herunder læren om myndighetsmisbruk), taushetspliktbestemmelser og arbeidsgivers styringsrett.

Forvaltningslovens habilitetsregler forutsetter imidlertid at interessekonflikten er til stede allerede når avgjørelsen treffes i forvaltningen. Ved overgang til ny stilling vil en eventuell interessekonflikt typisk

foreligge på et fremtidig tidspunkt, hvor ikke forvaltningslovens habilitetsregler lenger vil få anvendelse.

Lojalitetsplikten kan legge begrensninger på adgangen til å nyttiggjøre seg kunnskap som er opparbeidet hos tidligere arbeidsgiver, men det er uklart hvor langt lojalitetsplikten rekker. Taushetspliktbestemmelsen i forvaltningslovens § 13 beskytter personlige forhold og forretningshemmeligheter, men opplysninger om interne forhold i statsforvaltningen anses sjelden som taushetsbelagte forretningshemmeligheter.

6. Standard skjema

Standard skjemaet finner du på: www.regjeringen.no/karantene .
Du kan også få skjemaet ved å henvende deg til sekretariatet.

Utfylt skjema sendes Karanteneutvalget ved sekretariatet:

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Postboks 8004 Dep.
0030 OSLO
eller på e-post: postmottak@fad.dep.no

Henvendelse til sekretariatet for eventuelle spørsmål:
Servicetorget/resepsjon: 22 24 46 60
Arbeidsgiverpolitisk avdeling: 22 24 48 01
Telefaks: 22 24 48 14

Utgitt av:
Fornyings- og administrasjonsdepartement

Trykk:
Departementenes servicesenter 09/09 - 400

